

Suosituksia kansainvälisiä tutkijoita, opettajia ja muuta yliopistohenkilöstöä edustaville ammattiliitoille.

Yliopistosektorilla toimivat ammattiliitot ovat vahvempia toimiessaan osallistavina järjestöinä, jotka kutsuvat aktiivisesti kansainvälisiä tutkijoita ja henkilökuntaa liittymään jäseniksi ja helpottavat samalla heidän osallistumistaan ammattiliiton toimintaan. Tämä on tärkeä osa kansainvälisten jäsenten etujen puolustamista, jonka kautta voidaan varmistaa alan ammattiyhdistysten toiminnan jatkuvuutta ja valmiutta osallistua mahdollisiin työtaistelutoimiin. Ammattiyhdistystoimintaan osallistumalla kansainväliset jäsenet voivat myös tutustua yliopistojen työkäytäntöihin ja ajankohtaisiin kysymyksiin.

Osallistumisen helpottaminen edellyttää toimimista paikallisyhdistysten, kansallisten liittojen ja laajempien työmarkkinajärjestöjen, kuten JUKOn, tasolla. Myös yksittäisillä liittojen jäsenillä voi olla oma roolinsa. Seuraavat suositukset perustuvat yhdessä Tampereen korkeakouluyhteisön kansainvälisten tutkijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan kanssa tehtyyn tutkimukseen, johon sisältyi kyselytutkimus ja joukko haastatteluja (raportit ja erillinen yliopistolle suunnattu suosituskokonaisuus ovat saatavilla Tampereen yliopiston tieteenekijöiden verkkosivuilta: <https://tieteenekijat.fi/suosituksia-tampereen-korkeakouluyhteisolle-kansainvalisten-tutkijoiden-opettajien-ja-henkilokunnan-tukemiseen/>). Tampereella tehdyn tutkimuksen lisäksi olemme pyrkinneet pohtimaan laajasti ongelmia ja periaatteita, joilla voisi olla laajempikin merkitys. Tunnustamme myös, että eri ammattiliitot ovat hieman eri asemassa sen suhteen, kuinka suuri osa niiden jäsenistä on mahdollisesti "kansainvälisiä" ja kuinka suuri osa jäsenten tekemästä työstä on kansainvälistä. Pyrimme tekemään suosituksista laajalti relevantteja yliopistosektorin ammattiliitoille ja työntekijäjärjestöille, mutta myönnämme, että niitä voidaan soveltaa suoremmin joihinkin tilanteisiin kuin toisiin.

Orientaatio ja perehdyttäminen ovat erittäin tärkeitä asia saapuneiden kansainvälisten tutkijoiden ja henkilökunnan kannalta. **Liittojen ja paikallisyhdistysten on löydettävä luovasti ja ennakoivasti keinoja tavoittaa ihmiset heidän saapuessaan yliopistoon.** Tähän tulisi sisältyä pyrkimys vaikuttaa uudelle henkilöstölle tuotettavan materiaalin sisältöön ja mahdollisuuksien mukaan aktiivinen ja suora osallistuminen perehdyttämistapahtumiin ja -prosesseihin. Siihen voi myös kuulua paikallisten yhdistysten ja jopa yksittäisten jäsenten kannustaminen ottamaan rutiininomaisesti vasta saapuviin yhteisön jäseniin yhteyttä, esimerkiksi kutsumalla heitä epävirallisiin keskusteluihin tai sosiaalisiin tilaisuuksiin.

Ammattiliittojen olisi kehitettävä edelleen käytäntöjä mahdollisten palkka-, työolo- tai uraetenemiseröjen seuraamiseen sekä tunnustettava ja käsiteltävä sitä, miten "kansainvälinen" akateeminen asema tai henkilökunnan jäsenyys liittyy intersektionaalisesti sukupuoleen, luokkaan, seksuaalisuuteen, rodullistamiseen, vammaisuuteen, etniseen alkuperään, uskontoon jne. liittyvään eriarvoisuuteen.

Liittojen ja paikallisyhdistysten on ylläpidettävä aktiivisesti jatkuvaa ja selkeää viestintää nykyisten ja potentiaalisten jäsenten kanssa. Tähän on olemassa erilaisia tapoja, jotka voivat olla sopivia eri yhdistyksille tai eri tilanteissa, mutta tutkimuksessa toistuivat vaatimukset tehdä tiedottamisesta ja viestinnästä yhä helpommin saatavilla olevaa.

Ammattiliittojen demokratia on tärkeä arvo, ja erityisesti niissä ammattiliitoissa, joihin kuuluu merkittävä määrä kansainvälisiä jäseniä, tarvitaan erityistoimia tämän arvon toteuttamiseksi. Osallistavat kielikäytännöt päätöksenteossa ovat yksi tärkeä osa-alue. Liittojen ja yhdistysten kokoukset ja hallituksen kokoukset tulisi järjestää siten, että osallistuminen on mahdollista ainakin suomeksi ja

englanniksi. Kielikysymysten lisäksi on tärkeää, että liiton toiminnassa ja viestinnässä otetaan huomioon, että kansainvälisillä jäsenillä ei aina ole samanlaista taustatietoa ja oletuksia liittojen ja yhdistysten lainsäädännöstä ja käytännöistä. Liittojen demokratian sisällöllisen näkemyksen mukaisesti katsomme myös, että liittojen olisi huomioitava, että päätöksentekotehtävissä on erilaisia taustoja omaavia henkilöitä, ja otettava nämä näkökohdat huomioon nimitys- ja vaalivaliokuntien työssä.

Liitot ja paikallisyhdistykset ovat riippuvaisia aktiivisten jäsentensä aloitteellisuudesta ja panoksesta. Liittojen, joilla on paljon kansainvälisiä jäseniä, on tärkeää tarjota **aktiivisille jäsenille resursseja ja koulutusta myös englanniksi**, esimerkiksi oppaita liiton toimintatavoista ja rooleista tai sellaista yhdistystoiminnan koulutusta, jota esimerkiksi TJS Opintokeskus tarjoaa tällä hetkellä ensisijaisesti suomeksi.

On tärkeää, että jäsenmaksuja koskevat tiedot ovat mahdollisimman selkeitä ja helposti saatavilla. Kansainväliset jäsenet eivät välttämättä tunne suomalaisia ammattiliittokäytäntöjä tai ole tietoisia jäsenmaksuista ja -etuuksista, kuten ansiosidonnaiset työttömyyskassat. Selkeämpää tietoa maksuista esimerkiksi tapauksissa, missä yhdistellään tukia ja ansiotuloja, sekä jäsenmaksujen verovähennysmahdollisuuksista tulisi olla saatavilla helposti saavutettavassa muodossa.

Joidenkin kansainvälisten tutkijoiden ja henkilökunnan jäsenten ilmaisemat epävarmuudet tai tietämättömyys ammattiliittoihin liittyen voivat muodostaa vakavan haasteen, joka vaikeuttaa valmistautumista mahdollisiin työtaistelutoimiin. Työtaistelutoimien sattuessa ammattiliittojen ja työntekijöiden neuvottelujärjestöjen on oltava valmiita viestimään nopeasti useilla kielillä, ja niiden on oltava valmiita vastaamaan ennakoivasti myös kansainvälisten jäsenten kysymyksiin siitä, miten osallistuminen tällaisiin toimiin voi vaikuttaa heidän asemaansa, esimerkiksi jos heillä on huoli siitä, miten lakkoilu voi vaikuttaa heidän työsuhteeseensa tai oleskelulupaansa. Kansainvälisiä jäseniä olisi mahdollisuuksien mukaan kannustettava aktiivisesti osallistumaan lakkotoimikuntien toimintaan, ja mahdollisten työtaistelutoimien selittämiseksi tai valmistelemiseksi järjestettävät foorumit olisi järjestettävä siten, että kielikäytännöt ovat osallistavia.

Luottamushenkilöjärjestelmä on tärkeä voimavara kansainvälisille jäsenille, ja tiedämme, että monet luottamushenkilöt tekevät jo nyt tärkeää työtä kansainvälisten jäsenten tukemiseksi. Kansainväliset jäsenet eivät kuitenkaan aina tunne tätä järjestelmää. Sen tarkoituksista ja hyödyistä olisi pyrittävä tiedottamaan jatkuvasti. Lisäksi kansainvälisten jäsenten näkökulmia ja yhteisiä ongelmia voitaisiin käsitellä enemmän luottamushenkilöiden saamassa koulutuksessa.

Ammattiliittojen olisi jatkettava tai kehitettävä pyrkimyksiä vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon oleskelulupien ehtojen parantamiseksi sekä otettava aktiivisesti ja julkisesti kantaa rasismiin, muukalaisvihamielisyyden ja rajoittavan maahanmuuttopolitiikan vastustamiseksi. Kasvava niin sanottujen kansainvälisten talenttien potentiaaliseen merkitykseen kiinnitetty huomio vaikuttaa todennäköisesti yliopistosektorilla käytäviin keskusteluihin, mutta ammattiliittojen toiminnan ja viestinnän keskiössä tulee silti olla solidaarisuus kaikkia liikkuvia työntekijöitä ja ihmisiä kohtaan.

Osana sen tunnustamista, että kansainväliset jäsenet voivat olla kiinnostuneita monista heihin mahdollisesti vaikuttavista asioista, ja noudattaen pitkää perinnettä liittosolidaarisuudesta alakohtaisten ja kansallisten rajojen yli, **ammattiyhdistysten ja -liittojen on oltava valmiita vastaamaan myös toimintapyyntöihin tai lausuntoihin, jotka eivät ehkä kuulu niiden perinteisiin keskittymisalueisiin Suomessa, ja toimimaan niiden pohjalta.** Liittojen ja järjestöjen kannattaisi laajemminkin suhtautua kansainvälisten jäsenten mukanaan tuomiin erilaisiin odotuksiin ja käsityksiin ammattiyhdistystoiminnasta arvokkaana mahdollisten uusien ideoiden ja käytäntöjen lähteenä.

Liitot voivat toteuttaa monenlaisia toimia kansainvälisten jäsenten tukemiseksi. Silti myös yliopistojen laajemmat rakenteelliset kysymykset, kuten riippuvuus määräaikaisista työsopimuksista tai yliopistodemokratian rapautuminen, ovat keskeisesti myös kansainvälisten jäsenten kokemukseen vaikuttavia tekijöitä. Useimmat alan ammattiliitot ovat hyvin perillä näistä kysymyksistä, ja toteamme tässä vain, että määrätietoinen työ näillä alueilla on tärkeää myös kansainvälisten jäsenten kannalta ja että näiden kysymysten välisten yhteyksien tuominen näkyvämmiin esiin ammattiliittojen toiminnassa ja viestinnässä voi toisinaan olla hyödyllistä.